

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Qvanta, qualisque sit connexio voluntatis cum intellectu, ab eóque
dependentia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

quidquid enim ab ea amatur, vel propter se, vel propter aliud amatur.

22 Quod ad actus imperandi, & similes attinet, Sotus de iust. & iure. quaest. 1. art. 1. Salas, Valentia, Granadus, Medina, & alij docent, eos esse actus intellectus ab apprehensione, iudicio, & discursu distinctos: immerito tamen; quia mox constabit, eos esse actus voluntatis: deinde quia actus illi obiectum, suum cognoscunt: at non iudicando: ergo simpliciter apprehendendo: simplex enim apprehensio nihil aliud est, quam cognitio non iudicatiua. Thomista autem committit 1. 2. ad quaest. 17. item Vasquez, Fonseca, & alij docent, eos esse actus intellectus iudicatiuos tamen, aut apprehensiuos. Primum, quia imperium intellectus, nimirum *fac hoc*, est loquutio quaedam: at loquutio interior ad intellectum attinet. Secundum, quia si promissio, aut oratio esset actus voluntatis, maxime desiderij: at hoc falsum est: multa enim nobis desideramus, quae tamen non petimus; & multa etiam aliis, quae tamen non promittimus. Hac tamen admodum non videntur: siquidem non tam ipsum, *fac hoc*, est loquutio interna, quam eius expressio, & intimatio: lex autem, & imperium ab eius intimatione distinguitur. Deinde obsecratio, siue petitio ex modo tendendi, à simplici desiderio differre potest; promissio vero etiam ex obiecto, nam per desiderium rem ipsam volumus, per promissionem vero obligationem rei tradendam: quocirca valde probabilis est cum P. Suarez 1. de legibus, praedictos actus voluntatis esse, quia cum voluntas sit reliquarum facultatum domina, eius proprium esse debet imperare, ac similiter promittere, & postulare. Adde, quod in omni bene instituta Respublica legis, & imperij vigorem habeat quod Principi placuit, non quod bene nouit, aut intellexit.

TRACTATUS VIII.

*De voluntatis, intellectusque mutua
connexione.*

CAPVT I.

*Quanta, qualisque sit connexio voluntatis cum
intellectu, ab eoque dependentia?*

I **V**OD attinet ad connexionem voluntatis cum intellectu, statuendum in primis est cum plerisque scholasticis, voluntatem ne de potentia absoluta in obiectum ab intellectu incognitum ferri posse. Primum, quia vt bene arguit P. Vasquez 1. 2. disp. 3. cap. 3. si voluntas posset amare obiectum incognitum, illudve odisse, sequeretur absque vlla cognitione prauia eam exercere posse libertatem, ac proinde etiam peccare: fieri autem nequit, vt aliquis ignorans, & cognitione prauia destitutus peccatum admittat. Rursus vt recte arguit Arriaga disp. 7. de de anima sect. 4. appetitus innatus nequit etiam diuinitus esse nisi ad bonum reipsa, vt omnes in confesso habent, & per se manifestum est: ergo etiam repugnat appetitus elicitus esse nisi ad bonum cognitum: sicut enim se habet appetitus physicus, siue innatus ad bonum physicum: ita elicitus, siue intentionalis ad bonum cognitum, & intentionale. Oppositam tamen sententiam tuentur Bonauentura, Gerson, alijque Doctores mystici, eamque etiam Paludanus,

& Ferrariensis insinuant. Potissimum eorum fundamentum est, quia amor non includit essentialiter cognitionem, sed eam velut causam directiuam, aut efficientem supponit: cur ergo Deus miraculose hanc dependentiam supplere nequeat, sicut aliarum causarum secundarum absentiam, & influxum supplet? Verum cur id supplementum ab eo praestari nequeat, superius manifeste ostendimus.

2 Secundum statuendum est cum Scoto in 2. dist. 6. quaest. 1. & P. Vasquez, & Hurtado cognitionem mere apprehensiuam mouere posse voluntatem ad actus inefficaces, & hos iudicio prauio non egere: sensio enim esto non iudicet, appetitum tamen materialem mouet: quidni ergo & mera apprehensio voluntatem ad aliquos actus saltem inefficaces. Quae autem à P. Suarez disp. 23. metaphys. sect. 7. in contrarium adducuntur, facilius cuius solutionem habent. Probabilis etiam est, actus efficaces affectiuè, quales erga Deum habemus, iudicio prauio non egere, solaque apprehensione regulari posse: non enim requiritur aequalitas inter cognitionem spiritualem & amorem, cum saepe magis amemus, quod minus perfecte cognoscimus, & è contrario minus amemus quod magis cognitum, & perspectum nobis est: quid prohibet ergo apprehensionem, siue cognitionem imperfectam, & simplicem diuinæ bonitatis, verbi gratia, ad amorem eius perfectum, & efficacem dirigere posse? Caterum actus efficaces effectiuè iudicio prauio indigos esse ex eo constat, quod nemo absolute intendat efficaciter finem, quem impossibilem videt, & ad cuius assequutionem media sufficientia nulla esse percipit: iudicium ergo de possibilitate boni ad absolutam eius, & efficacem intentionem praerequirunt.

3 Tertio statuendum cum P. Vasquez 1. 2. disp. 3. 6. cap. 2. Hurtado, Arriaga, Torrensi, & aliis cognitionem non concurrere efficienter, sed directiuè tantum ad amorem: tum quia, vt existat amor, sufficiens videtur concursus effectiuus voluntatis, & directiuus cognitionis obiectum proponentis: concursus igitur effectiuus cognitionis ad amorem tanquam superuacaneus reijci debet: tum quia ignis calorem in se velut adequata causa efficiens producit: quidni ergo & voluntas in se amorem, qui eius calor, & ardor quidam est: tum etiam quia apprehensio ad iudicium, & praemissa ad conclusionem non nisi directiuè concurrunt, vt patet ex dictis, & citatis supra tract. 4. cap. 8. Oppositam tamen sententiam tuetur Molina 1. part. quaest. 27. art. 3. disp. 4. & apud eum Caietanus: item Fonseca tom. 3. metaphys. libro 9. cap. 2. quaest. 6. & alij quos refert. Pro qua sic argui potest: Verbum diuinum producit Spiritum sanctum, siue amorem notionalem: ergo Verbum creatum producet etiam amorem creatum: ergo cognitio creata indistincta à Verbo amorem creatum producit, atque adeo eius causa solum directiuam non est. Secundum sic: intellectus non sine concursu efficienti speciei impressa cognitionem efficit: ergo voluntas non sine concursu efficienti cognitionis amorem efficit. Ad primum respondeo, Verbum diuinum esse personam, ac similiter amorem notionalem; vnam autem personam substantialem alterius productiuam esse; hanc vero rationem locum non habere in rebus creatis, vbi cognitio expressa, siue Verbum non est persona, sed potius personam sufficienter productiuam amoris supponit. Ad secundum respondeo negato antecedenti: eius autem falsitas constabit, cum de speciebus egerimus. Rursus, idcirco species impressa concurrunt efficienter ad cognitionem iuxta eius concursus assertores, quia con-

currit loco obiecti; ac proinde cum concursus præstare debet, quem præstaret ipsum obiectum: hoc autem ad cognitionem efficienter concurreret, si eam attingeret, non vero directivè: cum enim obiectum nequeat esse forma intellectus, cum dirigere, & movere incapax est: hæc autem ratio in cognitione respectu amoris nequaquam militat.

CAPUT II.

Quousque intellectus è conuerso cum voluntate connectatur, ab eaque à posteriori dependeat?

4. **Q**uod spectat ad connexionem intellectus cum voluntate, impossibile esse substantiam intellectiuam non volitivam tueri. B. Thomas 1. part. quæst. 19. artic. 1. P. Suarez lib. 3. de attributis positivis cap. 6. Molina 1. part. quæst. 19. artic. 1. conclus. 1. Valentia ibidem part. 1. punct. 1. & apud ipsos alij complures, quibus etiam ipsi libenter subscribimus: quia ea sententia multò consonantior Patribus est, quàm opposita; illamque tradunt Fulgentius ad Monimum de duplici prædestinat. cap. 18. ibi: *Neque enim inesse posset vllatenus ratio, nisi ei posset creatoris inesse dilectio.* Athanasius tract. de definitionibus: *Quidquid intelligit, constat, quod etiam voluntate ducatur.* Damascenus 2. de fide, cap. 3. *Omne rationale est potestate liberum: intellectualis igitur natura potestate libera est.* Nemesius lib. de homine cap. 41. *Omnino ergo necesse est, eum in quo sit consultatio, etiam dominum esse actionum: si enim Dominus non est actionum, frustra habet deliberandi vim: quod si ita est, cum ratione libera voluntas existit.* Boëtius 5. de consolat. prola 2. *Nulla fuerit rationalis natura, quin eidem libertas arbitrii: nam quod ratione vii naturaliter potest, id habet iudicium, quo quodque discernat: per se igitur fugienda, optandave dignoscit: quod vero quis optandum iudicat esse, petit; refugit vero quod existimat esse fugiendum: quare quibus inest ratio, ipsis etiam inest volendi, nolendique libertas.* Porro præter rationem à Nemesio, & aliis Patribus insinuatam, videlicet quod frustra esset virtus cognoscitiua absque potestate volendi, alia etiam ratio in probationem eius sententiæ asserti potest: quoniam repugnat substantia intellectiuam, quæ possit ponere præmissas, & nequeat inferre conclusionem; siue quod perinde est, quæ possit iudicare, aliqua esse eadem vni tertio, non tamen ea esse idem inter se. Item repugnat substantia volitiua, quæ possit intendere finem, non tamen eligere media, aut aliquid amare, non tamen eius consequitionem desiderare, aut eius desiderium habere, non tamen de eius consequitione gaudere: pari ergo ratione implicabit, substantia cognoscitiua boni, & eius non volitiua. Antecedens ex ipsis terminis adeò manifestum videtur, vt ulteriori probatione non egeat. Consequentia, ni fallor, est absque vllò discrimine.

Contrariam sententiam tueri non pauci Neoterici, quos sequutus est P. Arriaga disp. 2. de anima sect. 4. Missis autem multis argumentis parui momenti hunc in modum arguunt: datur aliquis sensus materialis, cui nullus appetitus respondet: sunt namque in nobis quinque sensus externi, non tamen quinque appetitus externi, sed vnus duntaxat appetitus internus sensui interno, & communi respondens, atque in cerebro, vel in corde residens: igitur etiam non repugnat intellectus, cui nulla respondeat

voluntas; ac per consequens substantia intellectiuam, quæ volitiua non sit. Verum in primis permisso antecedenti potest negari consequentia: sensus enim exterior cum sit idem cum substantia animæ, appetitusque etiam interior cum ea identificetur, sanè sensui externo appetitus interior responderet, idemque principium quod exterius sentit, tamen exterius non appetat; atque in hoc sensu sine vllò appetitu sibi respondente sit, interius tamen appetit. Hinc autem qua probabilitate colligi potest, dari posse facultatem intellectiuam, quæ nullo modo volitiua sit, nullove actus volendi habeat?

Rursus antecedens argumenti, tamen communitè admittatur, falsum tamen est: vt enim rectè docent Aureolus in 3. distinct. 15. quæst. vnica art. 3. & Hurrad. disp. 17. de anima, sect. 11. nullus est sensus externus, cui suus etiam appetitus exterior non respondeat, ad cuius actus præluceat. Primum huius doctrinæ fundamentum ab experientia, eaque potentissima deducitur: caro enim in quacunque corporis parte læsa dolere, aut molliter delinita oblectatur: at dolere, & delectari sunt actus appetitus: haud aliter, ac gaudere, & tristari voluntatis actus censentur: igitur sicut tactus, sic appetitus ei respondens, per totam corporis carnem, & quamuis eius partem diffunditur; & appetitus hic distinctus erit ab appetitu interno, qui vel in solo cerebro; vel, quod probabilius est, in solo corde sedem habet. Quod si tactus sensuum exteriorum infimus suum tamen sibi vendicat appetitum, id ipsum profectò dicendum erit de visu, auditu, ac reliquis sensibus. Secundum huius doctrinæ fundamentum est, quia bonum cognitum est obiectum alicuius appetitus sibi proportionati: sed bonum visum, auditum, &c. est bonum cognitum: ergo est bonum alicuius appetitus sibi proportionati: quod si non essent totidem appetitus, quot sunt sensus externi, profectò bonum visum, aut auditum non esset bonum vllius appetitus; non enim externi, qui nullus est; non interni, cum potius obiectum huius appetitus sit bonum prout interius per phantasiam perceptum; huiusque facultatis cognitio eum appetitum moueat.

6. Arguunt secundo: possibilis est cognitio aliqua quam nullus sequatur amor: ergo & facultas cognoscitiua, quam nulla sequatur voluntas. Consequentia videtur legitima: quemadmodum enim se habet actus ad actum, ita etiam potentia ad potentiam. Deinde eo ipso, quod possit dari visio sine auditione, poterit etiam dari visus sine auditu; ergo, &c. Adice, quòd possit dari intellectus aliquorum, non omnium cognoscitiuus, & consequenter aliquarum tantum cognitionum, quæ nullum excitant amorem: huiusmodi autem intellectus cum voluntate non cohærebit. Antecedens probatur: reuelet Deus alicui nullum amorem creatum existere; quæ enim in hac reuelatione repugnantia est? aut cur non possit Deus reuelare omne, quod contingit dari? potest autem contingere, vt nulla voluntas creata amet: tum sic eiusmodi reuelatio cum cognitio sit à Deo infusa, nullum tamen potest amorem excitare; si quem enim excitaret, falsum ei subesset, cum tamen essentialiter vera sit, sicut Deus reuelans verax est. Huic argumento bifariam respondeo, primo quidem nullam esse possibilem cognitionem, quæ non possit excitare aliquem amorem, atque adeò nullam esse substantiam cognoscitiuam, quæ non possit esse volitiua: cum ergo in prædicatis necessariis, & essentialibus perinde sit, posse esse, & absolute esse; nulla consequenter erit substantia cognoscitiua, quæ absolute volitiua non sit. Quod autem